

§ 6. Равновесие между индивидуализъмъ и колективизъмъ.

Теорията за контр. организъмъ изразява най задоволително равновесието между необходимостъ и свобода, чрезъ правилно поставяне границата между индивидъ и общество; избѣгва крайния индивидуализъмъ, който преувеличава личната свобода, както и крайния колективизъмъ, който обезличава отдѣлния човекъ!

Илюзията, че не зависимъ отъ никого, че не сме длъжни за нищо никому, че нѣмаме действителни, дълбоки връзки съ никого, че всѣки живѣе само за себе си, а въ общия животъ се проявява само борбата на едни съ други, тѣхното съперничество, тѣхната вражда, е твърде популярна, но сжщевременно, както вече посочихме, е несъстоятелна.

Индивидуаленъ и колективенъ животъ, личенъ животъ и солидарностъ: тѣхнитѣ сфери се преплитатъ, приливатъ и изяснението на този чисто душевенъ въпросъ е може би централната социопсихическа проблема, на която почива цѣлия строежъ на социологическото познание.

Индивидътъ дължи почти цѣлото си духовно богатство на общественото влияние. Защото неизбѣжно понасяме влиянията на другитѣ. Въ мислитѣ и чувствата ни непрестанно се вливатъ струи отъ мислитѣ и чувствата на другитѣ, става приливане и отливане между еднитѣ и другитѣ, до като нѣкои отъ тѣхъ взематъ надмощие и се стабилизиратъ въ душата. Така, само чрезъ взаимни влияния хората намиратъ и задържатъ вътрешния си